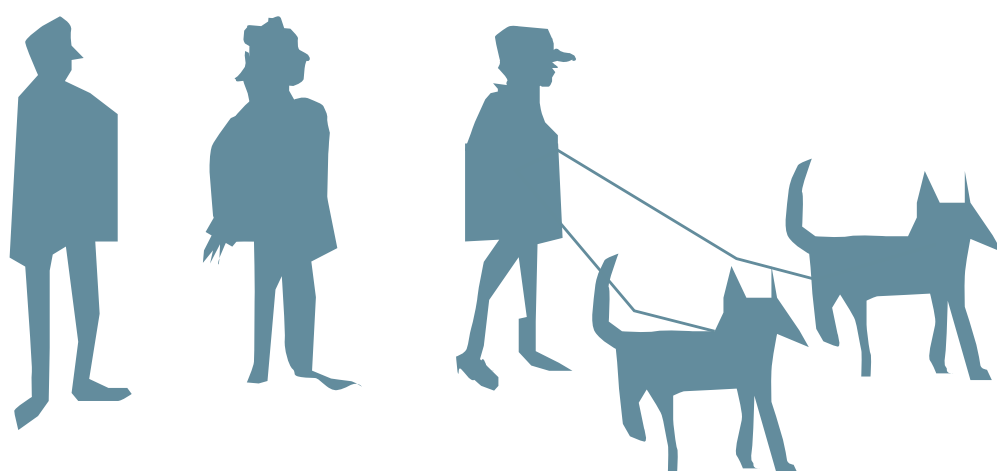

Folk om Longyearbyen som fysisk ramme

Fokusgruppe 03
Svalbardveteraner

JUNI 2020

Bakgrunn

Våren 2020 utførte LPO Arkitekter i Longyearbyen i samarbeid med Svalbard Social Science Initiative (SSSI) et prosjekt for å finne ut hvordan Longyearbyens innbyggere oppfatter og bruker byen, og hvilke behov og ønsker de har for stedet.

Målet var å få fram ulike stemmer og slik bidra til et kunnskapsgrunnlag om byen og samfunnet som kan fungere som et fundament for framtidig utvikling av byen vår.

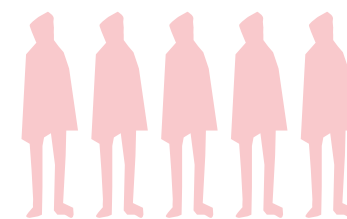
Prosjektet inngår i en behovskartlegging som er en del av det selvinitierte prosjektet **Rett Plass Rett Form** til LPO, støttet gjennom Designdrevet innovasjonsprogram (DIP) av DOGA (Design og arkitektur Norge).

Vi utførte **ni fokusgrupper, strukturerte gruppeintervju**, med ulike grupper i byen, og snakket med til sammen 39 personer. Vi jobbet også interaktivt med kart som en del av samtalene.

Selv om det opprinnelige fokuset i samtalene lå på det fysiske bymiljøet, utviklet samtalene seg til å også omhandle sosial realiteter i byen, og **koblingen mellom det fysiske og det sosiale ble tydelig**.

I disse heftene presenterer vi resultatene av samtalene og håper på denne måten å kunne skape et engasjement for byen vår!

Deltakere

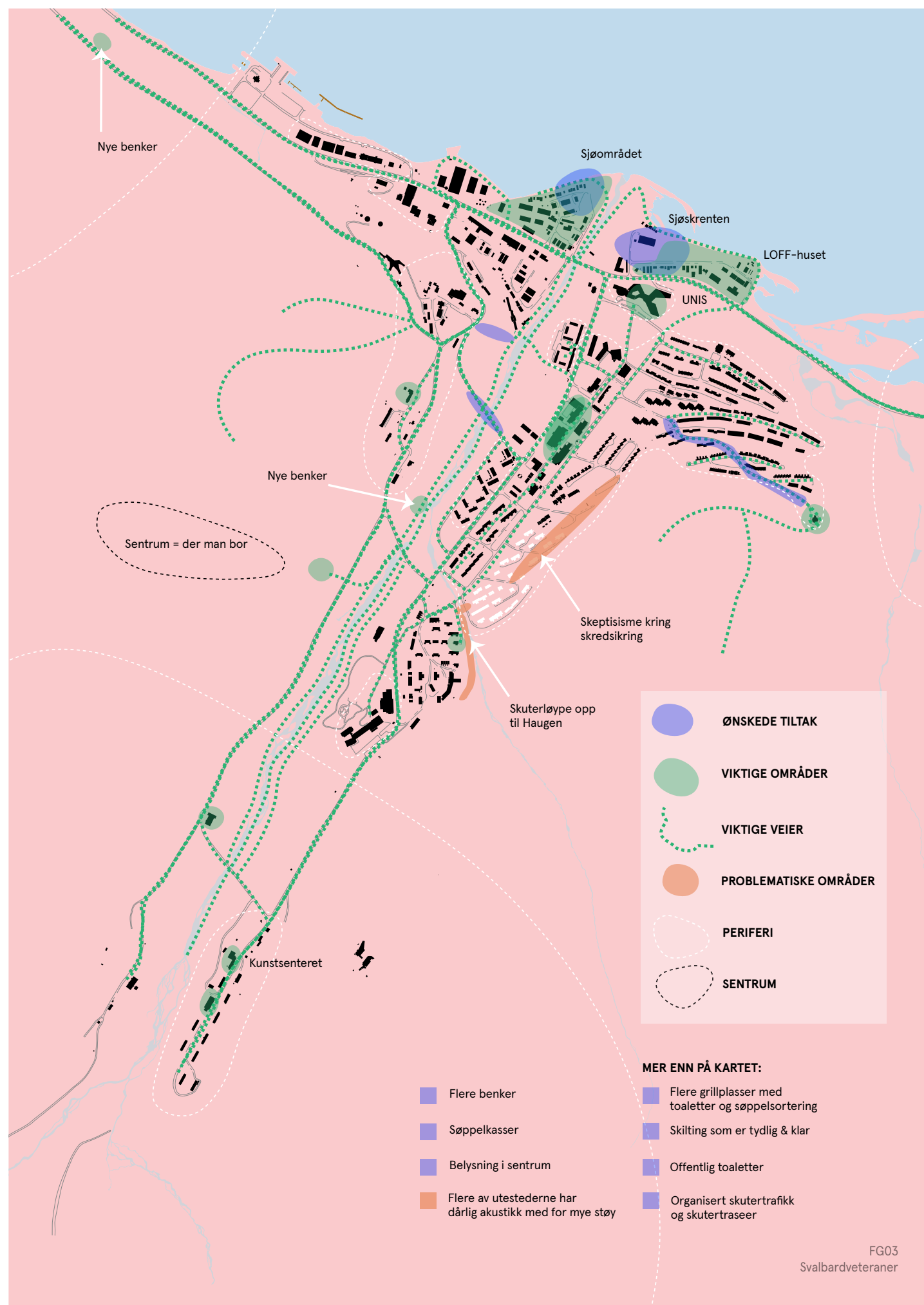
5 personer: 3 norske, 2 med bakgrunn fra andre land

Botid på Svalbard: 25 år, 50 år, 50 år, 50 år, 13 år

Gjennomsnittlig botid: 38 år

Jobb: ansatt i privat bedrift (1), selvstendig næringsdrivende (2), pensjonist (2)

*Folk har forskjellige behov i forskjellige faser av livet.
Den tredje fokusgruppen vår viser hvilke behov Svalbardveteranene identifiserer.*

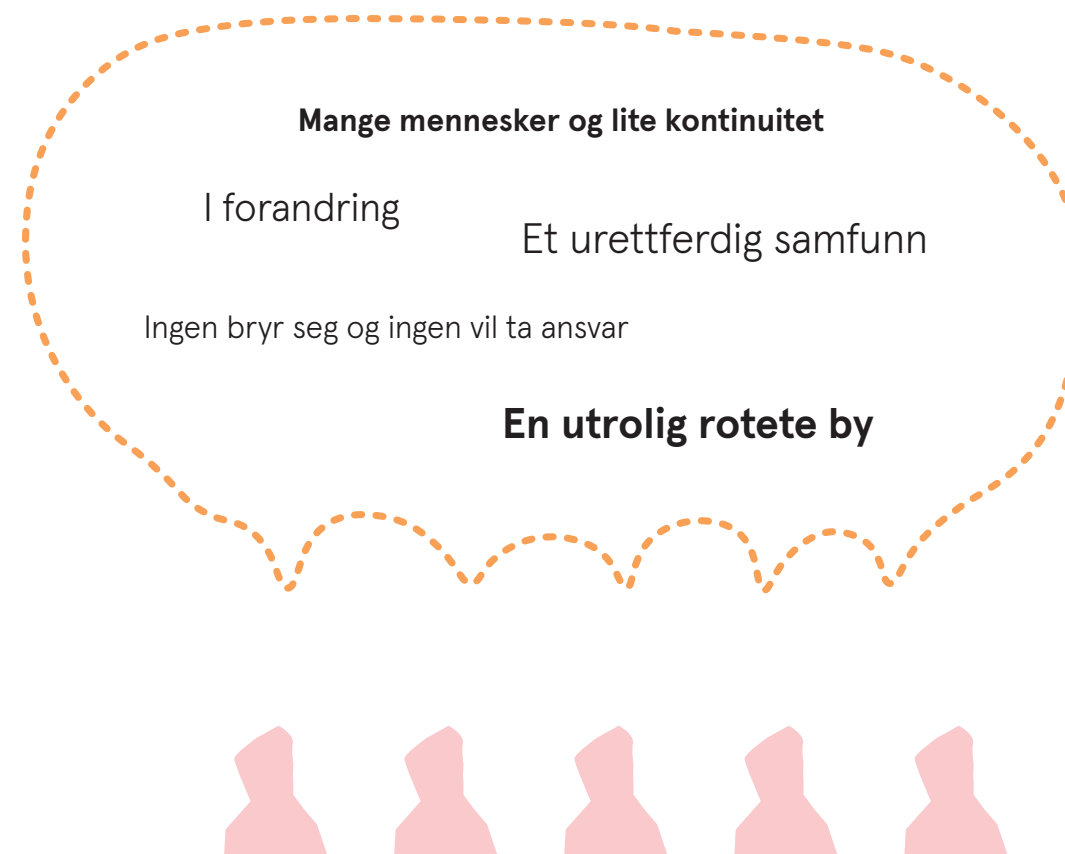

Kart

Under samtalene ble det delt ut kart over Longyearbyen der deltakerne kunne tegne inn viktige områder, problematiske områder og ønskede tiltak. Kartet til venstre er et samlekart for denne gruppa.

Svalbardveteranene har egne sentrum der de bor og opererer, og ser byen fra sitt etablerte perspektiv. De er skeptiske til byutviklingen ifht. fortetning og sikringstiltak. Sjøskrenten/avfallsanlegget og Sjøområdet sees på som potensielle utviklingsområder.

Beskrivelse av byen

Byens identitet

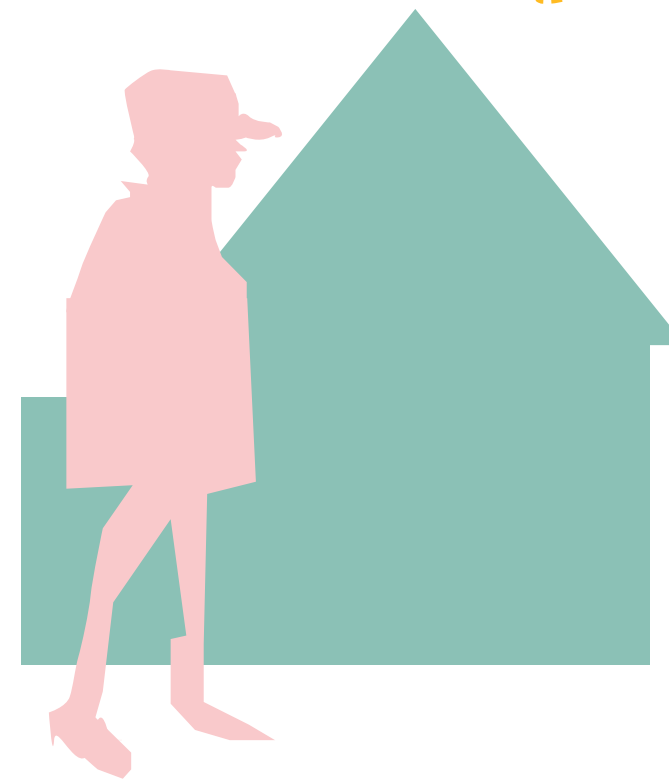
Det fins flere verdener:

- 1) Kardemommeby, vakkerlandet, alt arrangert og alt sponset av mamma staten
- 2) Folk som prøver å stå på, folk som har bestemt seg for å investere sitt liv og gjøre noe som går mot strømmen
- 3) Outsidere som egentlig ikke passer et annet sted

- Flerkulturelt samfunn
- Sosial dumping
- Kultur
- Uorganisert rot
- Enormt classeskille
- Farger

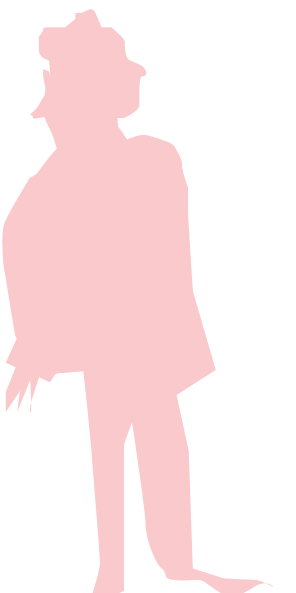
Dette er hjemme. Alle hjemplasser er jo i utvikling. Men en sånn utvikling som vi har sett her oppe er vel sjelden å se på en liten plass. Jeg har trivdes veldig godt her oppe, nå har jeg ikke den følelsen så veldig mye lenger.

Fargesammensetningen som vi hadde er veldig spesiell og veldig fin, men det virker ikke helt som at det videreføres og det ser du veldig tydelig. Det var en helhet, det var vakkert, du kunne kjenne igjen alle fargene fra naturen fra forskjellige årstider.

Birger Amundsen sa til meg en gang: "Hør her. Hvis du hadde vært en fugl og fløy over Svalbard, da ville du sett at alt er nøyaktig det samme over alt, unntatt litt flere hus i en dal." Og det er sant. Jeg trives fordi jeg har muligheter til å være ute. Når jeg kommer tilbake til Longyearbyen, da trives jeg inne i huset mitt.

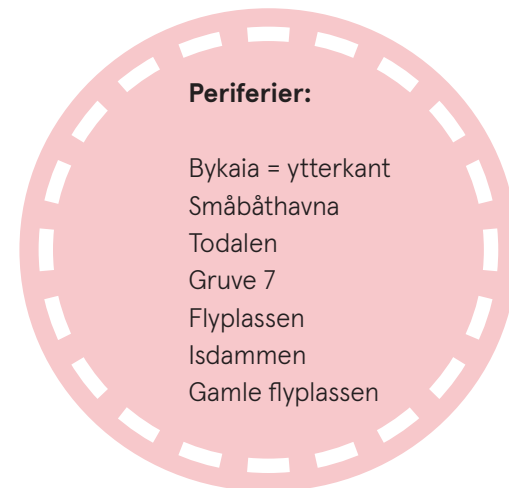
Det er vanskelig å sette et ord på identiteten her i byen. Jeg vet ikke hva jeg skal si. Fra company town er det etter hvert blitt et gullgravesamfunn. **Å rive er en del av vår identitet.**

Bruk av byen, sentrum vs periferi

Sentrale og offentlige steder, mye brukte møteplasser:

- Lompensenteret
- COOP
- Torget
- Rabalder
- Fruene
- UNIS
- Huset
- Kunstnersenteret
- Kirka
- Grillplassen ved Sjøområdet
- Nye benker

Om Sjøområdet og Sjøskrenten

Vi snakket om:

- Rot
- Bolig
- Strøm
- Fjernvarme

I mørketida ser du hvor folk husker å slå av lyset. Det er her nede i Sjøområdet og på Sjøskrenten. Ellers drar folk på ferie med lys på, dag og natt.

Du skulle ikke bygge her og i hvert fall skulle du ikke bo på Sjøskrenten.

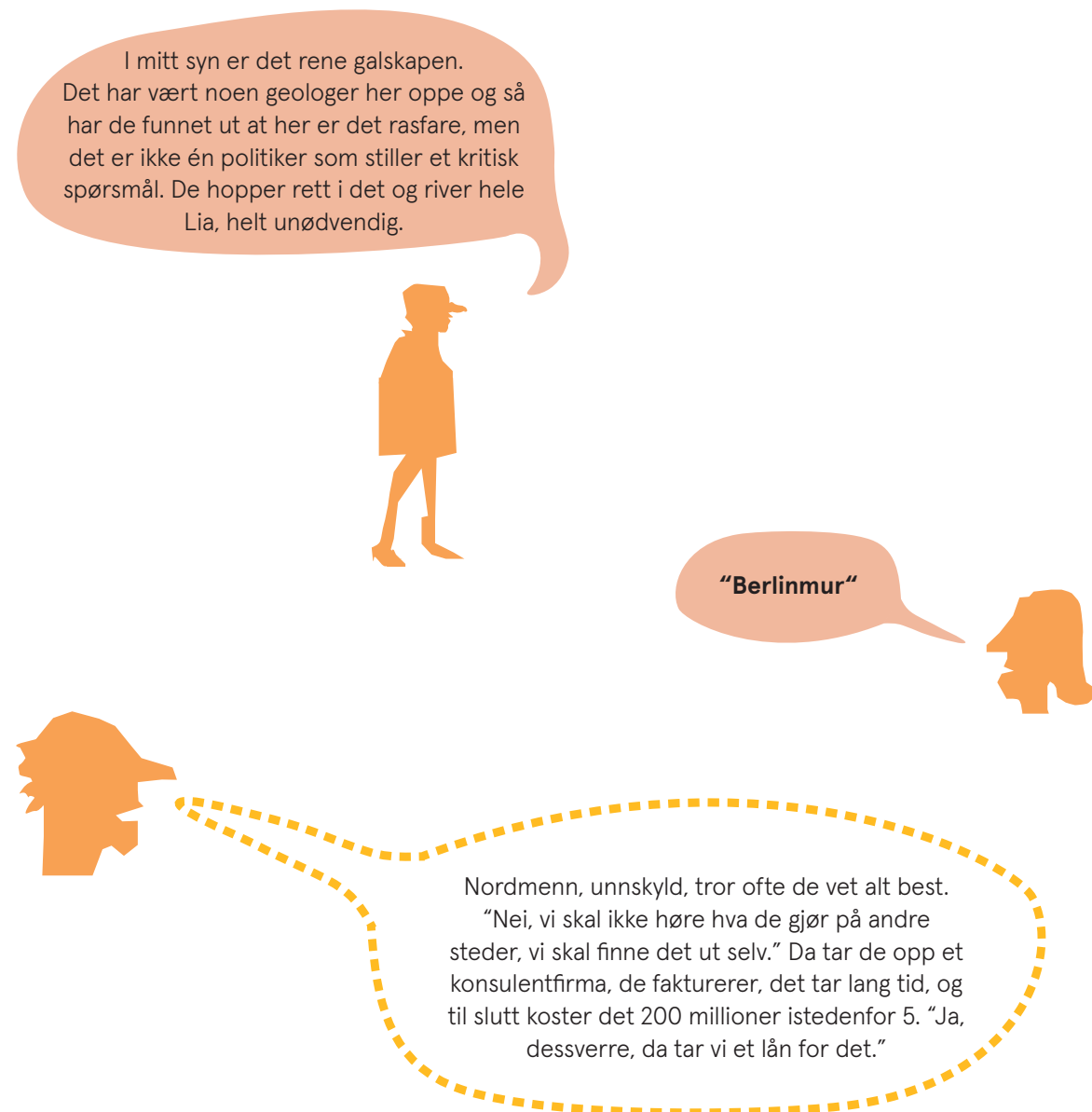
En ting jeg ikke liker er hvordan Longyearbyen er blitt. Og så prøver jeg å finne meg en liten nisje som noen kaller for søppelhaug, eller Sjøskrenten og Sjøområdet hvor jeg kjenner folk som går i gata. Fordi hvis jeg går over, da kjenner jeg ikke en kjeff.

Folk kommer hit, de tar seg tilrette, de roter, og ingen sier noe. "Er det din tomt? Nei. Da må du rydde opp." Det er ingen som tør å si det. Det er politikerne som skal ta tak i dette her.

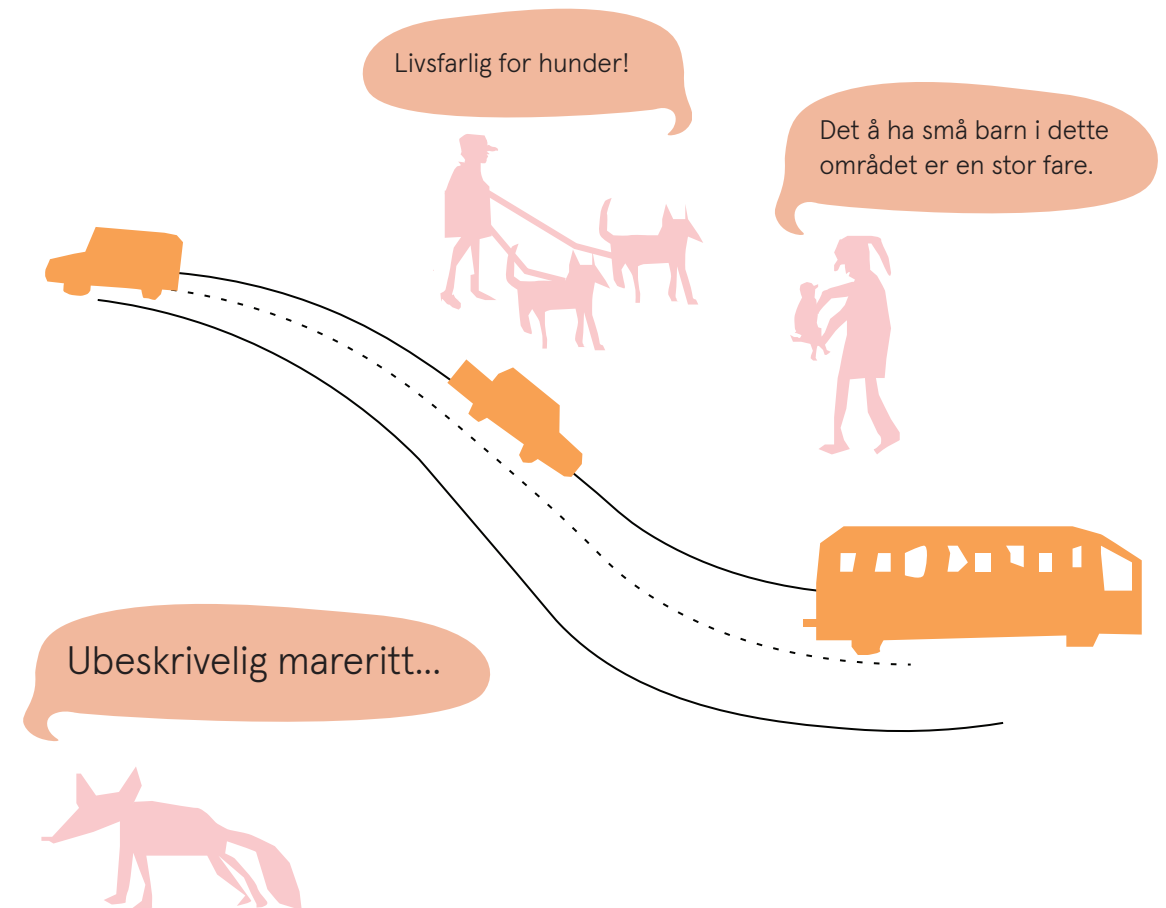
Skredsikring

- Enklere og mindre dyre løsninger på skredsikring er i mange år blitt brukt i andre land (f.eks Østerrike, Italia, Sveits, Frankrike) som har erfaring med skredfare – stolper av treverk i fjellsiden, infrastruktur som beskytter, bremsar eller splitter skred, evt. dynamitt
- Viktig å bygge noe som ikke ses når det ikke trengs
- Fryktet at muren mot skred under Lia vil tiltrekke mange turister som vil forstyrre de som bor i Lia

Problematiske steder og veier

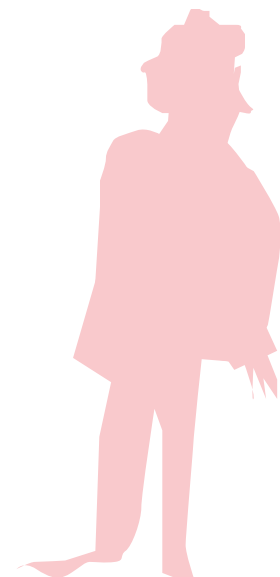
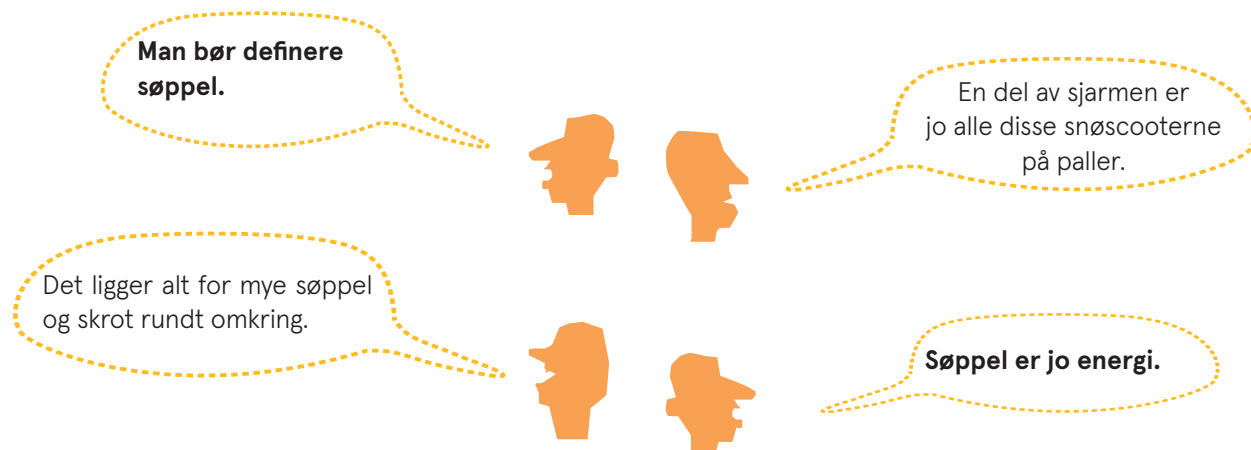
- Veien opp til Gruvedalen (barn, trafikk, skolebuss)
- Scooterløypa opp til Haugen

Transportmidler

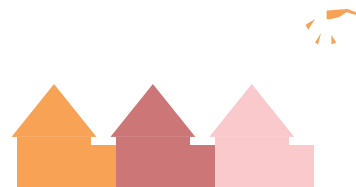
Søppel

“Mitt tantebarn var her oppe og så var vi ute på tur i Bjørndalen. Vi så at det lå glass i naturen. Og det var ganske nært en hytte og så tenkte jeg “Nei men, det er ikke mitt søppel.” Og så kom tantebarnet mitt som hadde en plastpose med og plukket opp, hun brydde seg ikke om hvem sitt søppel det var. Det var veldig spennende å se at den neste generasjonen tenker “Nei men, vi rydder”.”

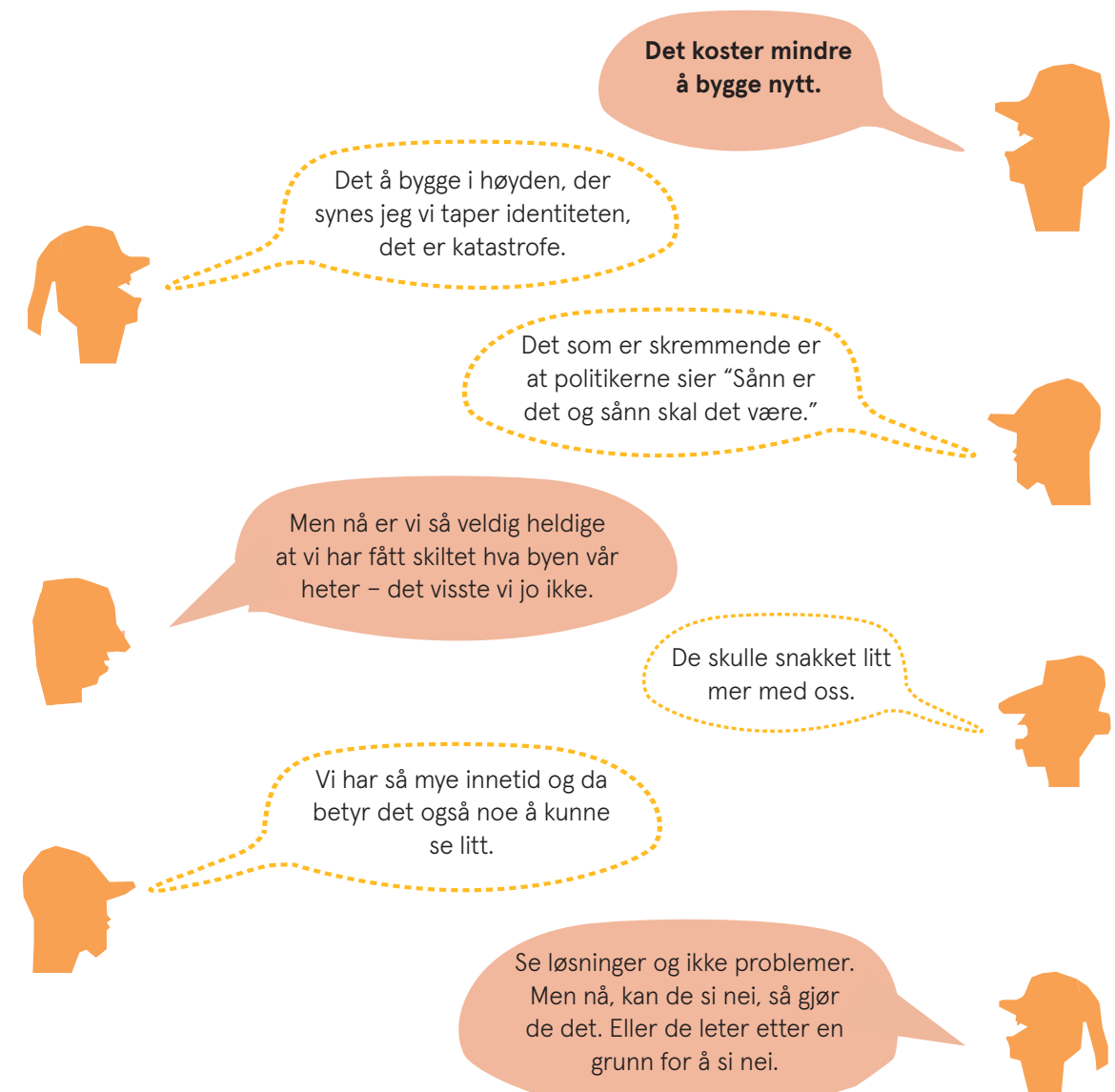
Hva burde man prioritere

- Skilting
- Offentlige toaletter
- Flere søppelkasser
- Flere benkeplasser
- Belysning, særlig i sentrum når det regner i mørketida
- Scooterlagringsplass
- Flere grillplasser med toaletter og organisert søppelsortering:
 - I Sjøområdet, Hotellneset, Vestpynten, på veien til Huset, oppe i Svedrupbyen
 - Av resirkulerte materialer – miljøvennlig, bra for identitet
 - For lokalbefolkningen, ikke turister

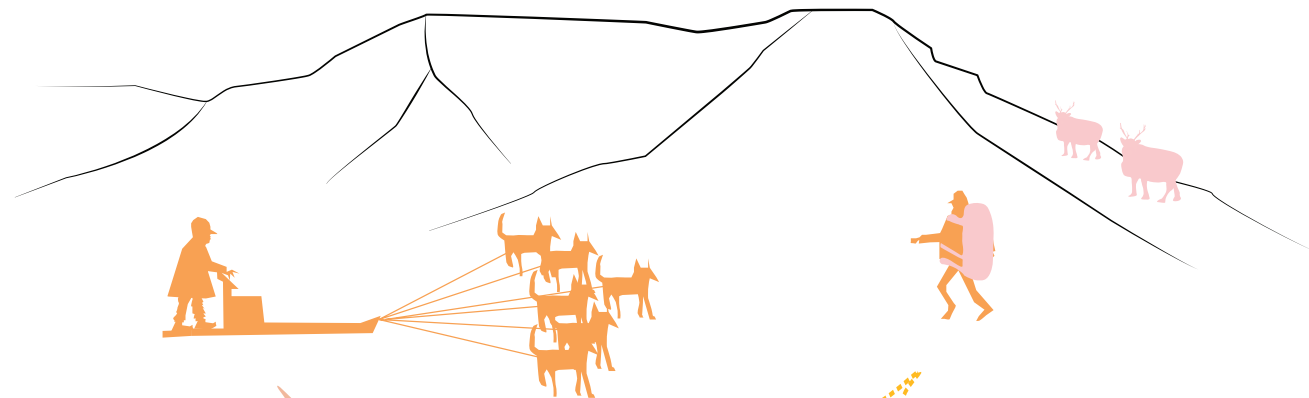

Hva skaper frustrasjon

- Regleverket og kostnader som gjør resirkulering vanskelig
- Ulik behandling (noen betaler lite eller ingenting, mens andre betaler alt og dyrt)
- Mangel på lokal kunnskap, kompetanse og sunn fornuft hos LL og Sysselemannens ansatte, knyttet til turnover
- Ekstremt høye priser på matvarer, husleie og strøm
- For høye hus på Elvessletta
- Mangel på kontinuitet ang numre og navn på hus
- Mangel på skilt og skiltregler
- Man må gå gjennom meningsløse prosedyrer bare for å oppfylle byråkratiske krav

Byens framtid

Jeg tror dessverre at det går i samme retning som det går nå. Det blir større og kaotisk, det blir stor gjennomtrekk, feil arkitektur, feil vurdering, masse penger brukt for lite. Det er egentlig det som Norge ønsker. Regjeringen ønsker ikke at folk skal trives. De ønsker bare at noen bor her og at de har kontroll. Men resten av landskapet blir det samme.

Ja, fjellene blir de samme, men når du ser på de historieløse lederne i samfunnet, så går det i feil retning. De har ikke kontroll i dag og de kommer ikke til å få den heller. Det er penger og turisme som rår her oppe.

“Den Norske stat og regjering vil jo opprettholde norsk suverenitet, fordi vi er en del av Kongeriket Norge. Men turisme trekker ikke nordmenn. Det må gjøres noe med prisnivået, både levekostnader og det å bygge og bo.

Vi har de samme interessene: vi vil dra på tur, drive med båt, hytte, trening. Sosialt må det utlignes mye mer. De bør ha noen tanker rundt hvordan det skal se ut framover. En god del av kostnadene må veltes over til den norske staten og ikke lokalbefolkningen. Vi kan ikke betale det det koster.”

Hva ønsker du?

Vi bør ha en annen økonomisk motor enn bare turisme og forskning.

Vi bør være et utstillingseksempel for hele verden på miljø og energi. Fra gruvesamfunn som brukte bare kull og produserte CO2 til en bitteliten landsbygd som ikke forurensrer i det hele tatt.

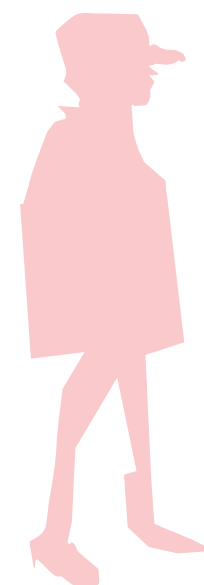
Jeg ønsker å beholde lavere bebyggelse, men jeg vet at det ikke går fordi det er bestemt. Jeg ønsker meg ikke Berlinmuren. Jeg ønsker at det er minstelønn for alle og kanskje en makslønn, altså større sosial utjevning. Det jeg frykter er at det blir enda mer turisme. Men det må i hvert fall ikke øke.

Og så bør vi ha en egen Svalbardminister og ikke en jævla gjøk som skiftes ut flere ganger i året. Vi må ha en egen Svalbardminister som vi får snakke med!

Et bedre sykehus!

Jeg ønsker meg et familiesamfunn, livsløpsamfunn heter det vel egentlig, men det vil de ikke ha. Men jeg føler at vi har et livsløpsamfunn for vår del uansett.

Gjennomgående temaer i diskusjonen

gjennomtrekk, turisme, søppel, styring og byråkrati

Gruppen erklærte en sterk tilknytning til Svalbard, men var misfornøyd med hvordan Longyearbyen har utviklet seg de siste 50 årene. Folk nevnte disse som negativt påvirkende faktorer: vekst (flere og høyere bygninger), gjennomtrekk, entropi (mangel på orden, f.eks. i form av allestedsnærværende søppel overalt eller utilstrekkelig skilting), sosial ulikhet, og levekostnader. De var godt kjent med at de er mange ulike forhold som motiverer folk til å flytte til Svalbard og de økende sosiale skillene mellom ulike grupper. Det var lite fokus i gruppen på hvordan man kan utvikle nye offentlige møteplasser; folk var misfornøyd med kafeer og foretrekker å være hjemme. Som viktige deler av byens identitet ble nevnt: fargeplan, rikt kulturliv, konstant forandring, og et flerkulturelt samfunn som er sett på som tveegget sverd.

Det var mye fokus på friluftslivsområder for beboere, men en tydelig linje mellom "oss" som bor her og "dem" som besøker oss, og hvordan man kan redusere mengden søppel som ligger rundt. Gruppen var enig om at gode ideer ofte ikke utvikles videre, mens dårlige ideer er vanskelige å bli kvitt. Folk hadde ulike oppfatninger av kontroll; på den ene siden anses byråkrati og reguleringer som tungt og uten god kunnskap om lokalbefolkningens behov, på den andre siden føler folk at kontrollen blir tapt. Gruppen hadde veldig lav tillit når det gjelder arealplanlegging og klimatilpasning og følte at store aktører innenfor turisme burde bidra mer lokalt. Det var en høy grad av pessimisme angående byens fremtid, regjeringens skritt oppfattes som forvirrende og lokalt styre som ineffektiv. På gruppens ønskeliste står livsløpssamfunn, bedre turisme, like muligheter for alle, og bærekraftig virksomhet.

Takk til alle deltakere!

R E T T
P L A S S
R E T T
F O R M

LPO

+

SSSI